

Projektowanie Systemów Informatycznych

Inżynieria oprogramowania dotyczy stosowania empirycznego, naukowego podejścia do znajdowania wydajnych i ekonomicznych rozwiązań praktycznych problemów w dziedzinie oprogramowania.

Projektowanie systemów informatycznych to proces definiowania architektury, komponentów, modułów, interfejsów i danych tak, aby system spełniał określone wymagania użytkownika końcowego. Celem jest stworzenie dobrze zorganizowanej struktury, która spełnia zamierzony cel, jednocześnie biorąc pod uwagę takie czynniki, jak skalowalność, łatwość utrzymania i wydajność.

Proces tworzenia oprogramowania

Każde oprogramowanie wytwarza się w czterech etapach:

Planowanie → Analiza wymagań → Projektowanie → Implementacja

Etap 1. Planowanie (identyfikacja celów)

Odpowiedź na pytania: **po co** tworzymy to oprogramowanie i **jak** ono powstanie. Ustala się wartości biznesowe projektu, wykonalność wdrożenia oraz dostępne zasoby.

Etap 2. Analiza wymagań (określenie funkcji systemu)

Ustala się: **kto** będzie używał systemu, **co** system ma robić, **gdzie i kiedy** będzie używany. System opisywany jest jako czarna skrzynka (black box), bez narzucania konkretnych technologii.

Etap 3. Projektowanie (architektura i struktura danych)

Pierwsza decyzja o tym, jak system ma działać i jak ma spełniać wymagania użytkownika. Tu powstaje koncepcja wewnętrznej logiki systemu, jego architektura, interfejsy (w tym użytkownika).

Obecnie stosuje się metody obiektowe¹, a projekt często stanowi abstrakcję przyszłego systemu: jest to najczęściej forma opisu słownego oraz wizualizacji (rysunki, schematy, diagramy).

Etap 4. Implementacja (kodowanie)

Końcowa faza procesu tworzenia oprogramowania. Podczas implementacji zostaje zbudowana baza danych w wybranej technologii implementacyjnej i wytworzony kod aplikacji.

(tutaj się kończy samo wytwarzanie oprogramowania, ale zgodnie z fazami Cyklu życia systemu informatycznego, po implementacji dochodzi: Testowanie, Wdrożenie, Eksploatacja, Wycofanie. Czyli po wykonaniu testów systemu można wdrożyć system w warunkach rzeczywistych i sukcesywnie utrzymywać go w ciągłej pracy, aż do jego finalnego wycofania).

¹ Programowanie strukturalne a obiektowe. Programowanie strukturalne skupia się na pisaniu funkcji. W programowaniu obiektowym najważniejsze są dane.

Cykl życia systemu informatycznego

Etap 1. Planowanie (identyfikacja celów)

Odpowiedź na pytania: **po co** tworzymy to oprogramowanie i **jak** ono powstanie.
Ustala się wartości biznesowe projektu, wykonalność wdrożenia oraz dostępne zasoby.

Przykład: Firma planuje stworzyć system zarządzania klientami CRM, opisuje jego najważniejsze cechy i zespół zaangażowany w jego wdrożenie.

Etap 2. Analiza wymagań (określenie funkcji systemu)

Ustala się: **kto** będzie używał systemu, **co** system ma robić, **gdzie i kiedy** będzie używany.
System opisywany jest jako czarna skrzynka (black box), bez narzucania konkretnych technologii.

Przykład: Firma sprawdza, czy zbudowanie systemu CRM jest warte kosztów i wysiłku oraz czy może on przynieść oczekiwane korzyści i czy spełnia oczekiwania użytkowników rynku.

Etap 3. Projektowanie (architektura i struktura danych)

Pierwsza decyzja o tym, jak system ma działać i jak ma spełniać wymagania użytkownika.
Tu powstaje koncepcja wewnętrznej logiki systemu, jego architektura, interfejsy (w tym użytkownika).

Przykład: Powstaje szczegółowy plan dla deweloperów, jak ma działać i wyglądać system CRM - analogicznie jak plany architektoniczne przed budową domu.

Etap 4. Implementacja (kodowanie)

Końcowa faza procesu tworzenia oprogramowania.
Podczas implementacji zostaje zbudowana baza danych w wybranej technologii implementacyjnej i wytworzony kod aplikacji.

Przykład: Kodowane są funkcje systemu CRM: profile klientów, pulpity nawigacyjne itp.

Etap 5. Testowanie

Weryfikacja, czy system spełnia określone wymagania i czy wszystko działa zgodnie z projektem.

Przykład: System CRM poddawany jest różnym testom, np. testy jednostkowe, testy integracyjne i testy akceptacji użytkownika, aby zapewnić jego funkcjonalność, wydajność i bezpieczeństwo.

Etap 6. Wdrożenie (uruchomienie systemu na produkcji, deployment/release)

Przeniesienie systemu ze środowiska testowego do produkcyjnego i udostępnienie faktycznym użytkownikom.

Etap 7. Eksploatacja i utrzymanie (konserwacja, monitorowanie, aktualizacje)

Regularne aktualizacje, poprawki błędów i wsparcie użytkowników w dostosowywaniu systemu do zmieniających się wymagań biznesowych oraz w rozwiązywaniu pojawiających się problemów.

Etap 8. Wycofanie

Zamknięcie systemu.

Cykl życia systemu vs. Proces tworzenia systemu

Aspekt	Cykl życia systemu informatycznego	Proces tworzenia oprogramowania
Definicja	Kompleksowe ramy obejmujące cały proces rozwoju systemu.	Podzbiór zajmujący się konkretnie projektowaniem i wykonaniem systemu
Zakres	Cały cykl życia: od planowania, przez uruchomienie, do wycofania.	Przed wszystkim aspekty projektowe systemu.
Fazy	Planowanie, analiza, projektowanie, implementacja, testowanie, wdrożenie, eksploatacja, wycofanie.	Planowanie, analiza wymagań, projektowanie, implementacja.
Centrum	Całościowy proces rozwoju: planowanie, wdrażanie, testowanie, konserwacja.	Etap projektowania: szczegółowy opis budowy i działania systemu.
Zamiar	Prowadzi zespół przez cały proces: od koncepcji po wsparcie powdrożeniowe.	Plan budowy systemu w oparciu o określone wymagania projektowe.

Typowe wyzwania projektowe

- Niejasne lub niejednoznaczne wymagania na etapie startu projektu.
- Zmieniające się wymagania w trakcie procesu projektowania.
- Szybki postęp technologiczny utrudniający dobór właściwych narzędzi.
- Złożona integracja komponentów z różnych technologii i platform.
- Ograniczenia budżetowe utrudniające pełną realizację wymagań.

Cykl życia procesu analizy danych w Data Science

Projektowanie nowoczesnych systemów informatycznych coraz częściej obejmuje wsparcie analizy danych i procesów decyzyjnych opartych na algorytmach data science.

- 1. Zdefiniuj cel** - *Jaki problem staram się rozwiązać?*
- 2. Zgromadź dane i zarządzaj nimi** - *Jakie informacje są mi potrzebne?*
- 3. Zbuduj model** - *Znajdź w danych wzorce prowadzące do rozwiązań.*
- 4. Oceń model i poddaj go krytyce** - *Czy model rozwiązuje mój problem?*
- 5. Zaprezentuj wyniki i udokumentuj je** - *Udowodnij, że możesz rozwiązać problem i pokaż, jak tego dokonasz.*
- 6. Wdróż model** - *Wdróż model w środowisku produkcyjnym i utrzymuj go.*

Bibliografia

- Farley D., Nowoczesna inżynieria oprogramowania. Stosowanie skutecznych technik szybszego rozwoju oprogramowania wyższej jakości, Helion 2023
- Śmiałek M., Rybiński K., Inżynieria oprogramowania w praktyce. Od wymagań do kodu z językiem UML, Helion 2024
- Wrycza S., Maślankowski J., Informatyka ekonomiczna. Teoria i zastosowania, PWN 2019
- Zumel N., Mount J., Język R i analiza danych w praktyce, Helion 2021